

[Hølvog Petersen.]

skabsmænd ville kunne udarbejde forslag til kontrol med uran, der benyttes til fremstilling af kernevåben. Det kan blive aktuelt, at man har erfaring for, hvordan kontrol på dette område kan udøves. Der ville med støtte i forsvarspersonellet kunne udarbejdes rapporter om muligheder for kontrol med aftaler om nedrustning af ukonventionelle våben inden for et snævrere område, undersøgelser, der igen kunne udmunde i konkrete tekniske forslag.

Det, jeg vil sige hermed, er dette, at jeg tror, det er nyttigt, om vi gennemtænker kontrolproblemet mange sider, så vi er rede til at gøre en indsats. Det er klart, at det egentlige mål er nedrustningen. Her melder der sig, som det også fremgik klart af udenrigsministerens redegørelse, tilsyneladende uløselige problemer. Hvordan forene modstående parters synspunkter i en aftale om en formindskelse af de enorme arseneraler af kernevåben, der findes? Hvordan kan man fjerne de mængder af fremførelsesmidler, der eksisterer, og uden hvilke kernevåbenenes militære værdi synker meget stærkt?

International politik ompænder et uhyre sæt af problemer, og der er en sammenhæng mellem dem. Uden løsning af de store, spændingsfyldte spørgsmål, ingen afgørende nedrustningsskridt. Deri er jeg enig med de ærede ordførere. Det gælder Berlinproblemet, det gælder udviklingen i Afrika og Asien. Det er næsten ikke til at nævne et konkret område, uden at man kommer til at tænke på Vietnam. Lad mig her citere, hvad Manchester Guardians diplomatiske korrespondent, Patrick Keatly, skriver i sit blad for den 11. marts — jeg beder om tilladelse til et citat —:

„To rejser for nylig i Asien har overbevist mig om, at vi i vesten totalt har undervurderet de politiske hestekræfter i en faktor, som vi vagt kalder „antikolonialisme“. Hvis vi ikke korrigerer vor nuværende diplomatiske stilling hurtigt — og Vietnam giver ikke nogen antydning af, at vi er parat til at gøre noget sådant — så vil vi i 1965-70-generationen i vesten få den lidet misundelsesværdige udmærkelse af at være de blinde mænd, for hvem det lykkedes at splitte verden

efter racelinje, efter at det med nød og næppe var mislykkedes i Victoriatiden.“

Jeg er da klar over, at den højtærede udenrigsminister ikke kan løse Vietnamproblemet, men jeg spørger: burde man ikke på nordisk plan diskutere muligheden af at støtte det initiativ, der tages fra britisk side med forhenværende udenrigsminister Gordon Walkers rejse til østen? Ingen kan for alvor tro, at de krigshandlinger, der er i gang, løser de problemer, man står over for. Derimod er det meget let at se faren for en helt katastrofal udvikling. Det, der sker i Vietnam, giver virkelig anledning til megen bekymring, en bekymring, der øges efter meddelelsen om, at gasarter er taget i anvendelse.

Der er et spørgsmål, som jeg kunne tænke mig at rejse over for den højtærede udenrigsminister. Det er spørgsmålet om det ikke kunne være rimeligt at foretage en undersøgelse af Genèveprotokollen — for det kunne vi jo godt gøre her i Danmark — med henblik på at finde ud af, om dens udformning er i overensstemmelse med den tekniske udvikling, der har fundet sted, de nye midler, der nu er fremme. Det er et område, som vi kunne gøre en indsats på.

Ministeren understregede i slutningen af sin tale, at de skridt, vi tog, måtte være gennemtænkte og afstemte efter vore allianceforpligtelser. Det er klart, at der her er et hensyn at tage, men det kan ikke, og det må ikke være sådan, at vor deltagelse i NATO skulle afskære os fra at tage initiativer.

Når ministeren peger på de beskedne muligheder, vi har for at gøre os gældende, bl. a. på grund af et svagere administrativt og videnskabeligt apparat, så mener jeg, at der her er et område, der for alvor må tages op til vurdering. Det er klart, at vi ikke kan gøre en indsats i international politik, dersom vi ikke har den nødvendige baggrund at foretage den på.

Ministeren nævnte regeringens nedrustningsudvalg, der følger udviklingen og er et udtryk for regeringens interesse for nedrustningssagen. Det er rigtigt, og nedrustningsudvalget har, som de rapporter, udvalget har afgivet, viser, beskæftiget sig med væsentlige problemer, men initiativer er der ikke set meget til, og det kan ikke